

3.2.6. Polityka zagraniczna

W 2008 roku politykę zagraniczną określały priorytety zawarte w założeniach polskiej polityki zagranicznej na 2008 rok, a także przedstawione przez Ministra Spraw Zagranicznych w Informacji na temat polskiej polityki zagranicznej w 2008 r. Priorytety te są wieloletnimi celami strategicznymi i stanowiły kierunek prac zarówno w 2008 roku, jak i będą stanowiły w kolejnych latach:

- Polska silna w Europie i promotor jej polityki wschodniej,
- Polska jako mocne ogniwo Sojuszu Północnoatlantyckiego,
- Polska jako atrakcyjna marka,
- Polska jako kraj wspierający swoją diasporę, silny jej dynamizmem,
- Polska dyplomacja jako nowoczesna i skuteczna służba.

W 2008 roku niezmiennie podstawowym celem polskiej polityki zagranicznej było umacnianie pozycji Rzeczypospolitej Polskiej w Europie i świecie, zapewnienie jej bezpieczeństwa i optymalnych warunków modernizacji i rozwoju gospodarczego oraz społecznego, a tym samym podniesienie dobrobytu obywateli. W realizacji tych celów w maksymalnym stopniu wykorzystywane były możliwości, jakie stwarza Polsce jej członkostwo w Unii Europejskiej i Sojuszu Północnoatlantyckim, a także współpraca dwu i wielostronna z naszymi sojusznikami oraz krajami sąsiedzkimi. Polska duże znaczenie przywiązywała do umacniania rządów prawa i promocję praw człowieka w stosunkach międzynarodowych. Stałą troską otaczała Polaków i osoby polskiego pochodzenia przebywających, bądź na stałe zamieszkujących poza granicami kraju. W kształtowaniu pożądanego obrazu Polski i Polaków duże znaczenie przywiązywane było do działań promocyjnych.

Do priorytetów polskiej aktywności na forum międzynarodowym w roku 2008 należały: utrwalanie statusu RP jako kraju należącego do grona największych państw członkowskich UE, prezentacja i promocja Inicjatywy Partnerstwa Wschodniego, wzmocnienie roli Polski jako państwa mającego wpływ na sytuację bezpieczeństwa w Europie oraz na politykę bezpieczeństwa i obrony NATO i UE, aktywne rozwijanie strategicznego partnerstwa Polski w dziedzinie bezpieczeństwa ze Stanami Zjednoczonymi, promocja Polski jako wiarygodnego aktora sceny międzynarodowej, w tym budowa koalicji państw podobnie myślących.

Najważniejszą, wielostronną płaszczyzną wzmacniania i realizacji politycznych i gospodarczych interesów Polski pozostawała Unia Europejska, w relacjach z którą MSZ i podległe mu placówki zagraniczne dążyły do utrwalenia statusu RP jako jednego z istotnych

partnerów w Unii. Do umocnienia pozycji Polski w Europie przyczynia się aktywność we współpracy regionalnej, zacieśnienie kontaktów z sąsiadami, a także dobre stosunki z partnerami. Dążyliśmy do pozyskiwania poparcia dla naszych interesów i stanowisk na wczesnym etapie przygotowań nowych decyzji i regulacji. Polska opowiadała się za działaniami umacniającymi solidarność członków Unii wobec głównych wyzwań jakie stoją przed UE, w tym za maksymalną otwartością wobec jej sąsiadów w Europie.

W ramach kwestii bezpieczeństwa Polska aktywnie dążyła do umacniania Sojuszu Północnoatlantyckiego oraz kształtowania należytych stosunków między NATO a Unią Europejską. Polska udzielała także poparcia działaniom na rzecz zacieśniania powiązań między Europą a Stanami Zjednoczonymi oraz przeobrażeniom Sojuszu, zapewniającym zdolność do realizacji jego podstawowych zadań w zakresie obrony kolektywnej oraz do walki z nowymi zagrożeniami typu globalnego.

Wzrost znaczenia kwestii ekonomicznych i obrona interesów gospodarczych w polityce zagranicznej państwa wynikająca z konieczności sprostania wyzwaniom, jakie niesie za sobą proces globalizacji (umiędzynarodowienie gospodarki, bezpieczeństwo ekonomiczne) sprawiły, że nieodzownym warunkiem trwałego wzrostu pozycji międzynarodowej Polski było i jest istotne zwiększenie roli interesów gospodarczych w polityce zagranicznej. Dlatego też zagraniczna polityka ekonomiczna służyła realizacji strategicznych celów polityki gospodarczej państwa. Kontynuowany był proces budowy dyplomacji ekonomicznej, ściśle powiązanej z pozostałymi sektorami służby zagranicznej Polski, ukierunkowanej na realizację interesów gospodarczych państwa.

Celem działalności promocyjnej i informacyjnej w 2008 roku było kształtowanie pozytywnego wizerunku Polski i budowa klimatu życzliwości dla naszego kraju, prezentacja jego współczesnego potencjału gospodarczego i wyjątkowo dynamicznego rozwoju, wzmacnianie prestiżu Polski na arenie międzynarodowej oraz przeciwdziałanie negatywnym ocenom, stereotypom i uprzedzeniom o podłożu historycznym. Do priorytetów geograficznych promocji Polski za granicą w 2008 r. należały m.in. państwa członkowskie i kandydujące do UE; państwa sąsiadujące z Polską, w szczególności Ukraina, Białoruś i Rosja oraz wysoko rozwinięte kraje pozaeuropejskie. Priorytetowym wydarzeniem promocyjnym w 2008 r. był Rok Polski w Izraelu.

Głównym celem działalności konsularnej było zapewnienie możliwie optymalnej obsługi obywateli polskich przebywających poza granicami kraju. Działania urzędów konsularnych służyły także dalszemu rozwijaniu kontaktów Polski z polskimi mniejszościami i Polonią, stanowiących istotny element stosunków RP z państwami przebywania Polonii/mniejszości. Służba konsularna zabiegała, aby we właściwy sposób były realizowane prawa Polonii/mniejszości w tych państwach.

W 2008 roku polska pomoc zagraniczna kierowana była – podobnie jak w 2007 r. – do priorytetowych biorców polskiej pomocy, takich jak Ukraina, Białoruś, Mołdowa czy Gruzja. Polska pomoc przeznaczona była również na tworzenie współpracy polsko-afgańskiej w ramach Regionalnego Zespołu Odbudowy w Afganistanie. Ponadto pomoc humanitarna przekazywana była krajom i społeczeństwom poszkodowanym, m.in. w wyniku katastrof i klęsk żywiołowych, takim jak Sudan Południowy, Gruzja, Birma/Myanmar, Ukraina, Mołdowa, Chiny, Irak, Kenia, Kirgistan.

Projekty pomocowe dla zagranicy realizowane były przez podmioty krajowe – organy administracji rządowej, organy samorządu terytorialnego oraz organizacje pozarządowe (wybrane w drodze otwartego konkursu). MSZ koordynowało przekazywanie funduszy na ich realizację oraz monitorowało prowadzone działania. Prowadzone były również działania z zakresu informowania społeczeństwa o polskim programie pomocy zagranicznej, a także z zakresu edukacji globalnej i rozwojowej.

W 2008 r. Ministerstwo Spraw Zagranicznych realizowało swoje zadania zgodnie z planem i założonymi celami polskiej polityki zagranicznej. Osiągnięcie wyznaczonych celów było możliwe dzięki zaangażowaniu własnemu MSZ ale również dobrej współpracy z innymi resortami i agendami rządowymi.

Z budżetu Ministerstwa Spraw Zagranicznych w 2008 r. na ww. zadania przeznaczone zostały środki w kwocie 1.211.640 tys. zł (94,1% planu po zmianach). Powyższe środki przeznaczono przede wszystkim na:

- wydatki związane z utrzymaniem centrali Ministerstwa Spraw Zagranicznych, 171 placówek zagranicznych, w tym 97 ambasad, 44 urzędów konsularnych i 21 instytutów polskich podległych ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych – 886.840 tys. zł,
- składki do organizacji międzynarodowych – 150.756 tys. zł,
- finansowanie współpracy na rzecz rozwoju, wspierania międzynarodowej współpracy na rzecz demokracji i społeczeństwa obywatelskiego – 86.650 tys. zł,
- działalność informacyjną i kulturalną prowadzoną za granicą – 39.864 tys. zł,
- finansowanie programów radiowych i telewizyjnych realizowanych przez Radio i TV “Polonia” dla odbiorców za granicą – 21.200 tys. zł,
- dotacje dla Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych – 6.900 tys. zł i dla Polskiego Komitetu ds. UNESCO – 1.193 tys. zł,
- sfinansowanie zobowiązań wynikających z wyroków i decyzji Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu – 2.752 tys. zł,

- inwestycje o charakterze budowlanym oraz zakupy inwestycyjne związane z funkcjonowaniem placówek zagranicznych – 84.907 tys. zł.

Ponadto w pozostałych resortach na sfinansowanie:

- wydatków związanych z utrzymaniem placówek zagranicznych przeznaczono 98.758 tys. zł, w tym w Ministerstwie Gospodarki 58.178 tys. zł oraz Ministerstwie Obrony Narodowej 29.660 tys. zł,
- składek do organizacji międzynarodowych wydatkowano 369.106 tys. zł, w tym w Ministerstwie Gospodarki – 119.813 tys. zł, w Państwowej Agencji Atomistyki – 66.346 tys. zł, w Ministerstwie Obrony Narodowej – 63.811 tys. zł, w Ministerstwie Środowiska – 43.518 tys. zł, w Ministerstwie Edukacji Narodowej – 20.361 tys. zł, w Ministerstwie Zdrowia – 8.450 tys. zł, Ministerstwie Rolnictwa – 5.547 tys. zł, Ministerstwie Rozwoju Regionalnego – 5.364 tys. zł oraz w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej – 5.372 tys. zł,
- wydatków inwestycyjnych związanych z funkcjonowaniem placówek zagranicznych – 4.651 tys. zł, w tym w Ministerstwie Gospodarki – 4.412 tys. zł oraz w Ministerstwie Obrony Narodowej – 239 tys. zł.